

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародних організацій і дипломатичної служби

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра історії та стилістики української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи
Інституту міжнародних відносин

_____ **І.О. Мінгазутдінов**

« ____ » _____ 2013 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи
Інституту філології

_____ **В.Ф. Чемес**

« ____ » _____ 2013 року

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Українська мова (за професійним спрямуванням)

для студентів

галузі знань **0302** – міжнародні відносини
напряму підготовки **6.030204** – міжнародна інформація

КИЇВ – 2013

Розробники: д.і.н., проф. **Яковенко Наталя Леонідівна**,
к.філол.н., доцент **Шулінова Лариса Василівна**

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

Голова науково-методичної ради _____ (_____)

« ____ » _____ 20__ року

© Яковенко Н.Л., Шулінова Л.В., 2013 рік

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни нормативної частини циклу дисциплін професійної та практичної підготовки **«Українська мова (за професійним спрямуванням)»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань **0302 – міжнародні відносини** напряму підготовки **6.030204 – міжнародна інформація**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є сукупність жанрових різновидів документів дипломатичної комунікації; текстів стилів наукового та масової інформації.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія», «Логіка», «Міжнародна інформація», «Міжнародні організації», «Основи дипломатії та дипломатичної роботи», «Основи міжнародних інформаційних відносин», «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах», «Аналіз зовнішньої політики», «Основи наукових досліджень», «Теорія масової комунікації», «Теорія і практика перекладу», «Віртуальна дипломатія», «Історія держави і права України», «Дипломатичний протокол та етикет», «Риторика (спічрайтинг)».

Навчальна дисципліна **«Українська мова (за професійним спрямуванням)»** є інтегрованою і складається з **двох окремих, смислово завершених змістових модулів, викладання яких забезпечують викладачі кафедри історії та стилістики української мови Інституту філології та кафедри міжнародних організацій і дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин**. *Перший модуль* присвячений вивченню питань функціональної стилістики в аспекті стилістичних можливостей лексичних та фразеологічних одиниць і лінгвостилістичної специфіки стилів масової інформації та наукового з проєкцією на можливу професійну самореалізацію у цих сферах діяльності. *Другий* – безпосередньо роботі із дипломатичним під стилем офіційно-ділового стилю, зокрема щодо специфіки моделювання різножанрових дипломатичних текстів (документів).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є ознайомлення студентів з комплексом засадничих теоретичних питань щодо функціонування стилів і жанрів в сучасних умовах розвитку суспільства й мови та з поняттями дипломатичних документів і дипломатичного листування, принципами і формами дипломатичної комунікації, а також формування практичних умінь і навичок застосування теоретичних знань на практиці.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є здійснювати комплексний аналіз текстів різних жанрів, створювати самостійно тексти різних жанрів відповідно до фахових комунікативних потреб.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сучасний стан проблемних питань розвитку функціональних стилів української літературної мови;
- стилістичні можливості мовних засобів;
- жанрову диференціацію української літературної мови;
- принципи лінгвістичної роботи з науковими джерелами;
- лексичні особливості дипломатичного підстилю офіційно-ділового стилю мовлення;
- функціонально-стилістичні особливості мови дипломатичних документів;
- універсальні структурні текстотвірчі компоненти дипломатичних текстів;
- основні поняття, терміни та категорії, що складають суть дипломатичного листування;
- основні вимоги до тексту й мови документів дипломатичного листування;
- основні види і жанри текстів дипломатичної комунікації;
- основні види та різновиди документів дипломатичного листування;
- особливості складання документів дипломатичного листування;
- форми надсилання дипломатичної кореспонденції;
- значення дипломатичних документів в інформаційній діяльності у сфері зовнішньої політики.

вміти:

- аналітично опрацювати наукову літературу;

- реферувати наукові тексти;
- аналізувати тексти наукового стилю та стилю масової інформації;
- самостійно створювати різножанрові тексти відповідно до комунікативних потреб у професійній сфері;
- складати зразки основних видів документів дипломатичного листування;
- аналізувати дипломатичні тексти, характеризувати їх стилістичні та лексичні особливості;
- користуватися універсальними протокольними мовними формулами при підготовці дипломатичних текстів;
- обирати необхідні жанрові різновиди документів дипломатичного листування у відповідності до різних комунікативних ситуацій;
- правильно використовувати різновиди документів дипломатичної комунікації, включаючи дипломатичне листування.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин /3 кредити ECTS. Зокрема: *лекції – 17 год., практичні 34 год., самостійна робота – 57 год.*

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

3. Засоби діагностики успішності навчання: опитування на практичних заняттях, перевірка виконання письмових завдань, тестових завдань, творчих робіт, модульних контрольних робіт.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Українська мова за професійним спрямуванням: функціонально-стилістичний аспект.

Тема 1. Українська мова за професійним спрямуванням як навчальна університетська дисципліна. Літературна мова, її характеристики. Поняття норми мови, норми літературної мови. Стилістична диференціація сучасної української мови (12 год.)

Українська мова за професійним спрямуванням: об'єкт, предмет вивчення, місце в системі університетської освіти. Поняття літературної мови в системі мови. Норми мови, норми літературної мови.

Загальна характеристика системи функціональних стилів української літературної мови: критерії виділення, стильова диференціація, поняття системності, стилеутворювальні фактори, стилеві риси функціональних стилів.

Тема 2. Стилістична характеристика ресурсу лексики і фразеології української літературної мови (12 год.)

Стилістичні можливості слова: функціональний ресурс прямого і переносного значення слова, синонімічні й антонімічні парадигми багатозначного слова, нейтральне і стилістично марковане слово.

Синонімія в системі стилістичних категорій. Стилістичний потенціал синонімів у функціональному дискурсі. Аналіз синонімічних ресурсів мови у зв'язку з екстралінгвально вмотивованою комунікативною ситуацією. Закономірності функціонально-стилістичного використання синонімів. Функціональні можливості лексичної, фразеологічної синонімії. Синонімія як засіб уточнення поняття. Синонімічна градація. Синонімічні можливості евфемізму, перифразу. Тавтологія й синонімія в аспекті культури мови.

Антонімія як стилістичне явище. Онтологічна зумовленість і вербальне представлення антонімії в мислєдїяльності людини. Екстра-й інтралінгвальні критерії формування антонімічних відношень. Антонімія лексична, фразеологічна: стилістичні підходи. Стилістичний потенціал антонімів у дискурсі функціоналізму.

Стильова диференціація і функціональний ресурс термінів, номенклатури, професіоналізмів, територіальних і соціальних діалектизмів (просторіччя, вульгаризмів, екзотизмів, неологізмів, архаїзмів, історизмів, штампів, кліше, стандарту та ін.). Стильові критерії використання фразеологізмів відповідно до комунікативних потреб.

Тема 3. Стиль масової інформації в системі стилів сучасної української літературної мови (13 год.)

Проблеми становлення та розвитку стилю масової інформації: публіцистичний стиль – стиль масово-політичної інформації – стиль масової інформації – мас-медійний стиль. Проблеми терміновизначення, специфіка функціонування на різних етапах розвитку української літературної мови. Поняття системності стилю. Основні стилістичні риси, розрізнення за варіантами. Лінгвостилістичні особливості, зумовлені функціями стилю. Типологія жанрів (інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні, розважальні, рекламні).

Тема 4. Науковий стиль у системі стилів сучасної української літературної мови (14 год.)

Українська наукова мова і науковий стиль української літературної мови. Науковий стиль: варіанти, підстили. Функції наукового стилю, його системно-структурні ознаки; загальні специфічні риси наукового стилю (узагальненість, підкреслена логічність викладу), вторинні стильові риси (точність, однозначність, безобразність, об'єктивність викладу, прихована емоційність, наявність своєрідної експресії; ступінь вияву цих рис залежно від жанру, теми, форми, ситуації спілкування, авторської індивідуальності та інших факторів); поняття системності наукового стилю (взаємозв'язок мовних засобів, пов'язаних між собою певним функціональним значенням, для виконання ними єдиного комунікативного завдання, зумовленого екстралінгвальною основою). Стилістичні норми наукового стилю.

Мовні характеристики жанрів наукового стилю: курсова, бакалаврська, магістерська роботи, лекція, підручник, посібник; доповідь, стаття; анотація, рецензія, відгук, реферат.

Тема 5. Офіційно-діловий стиль у системі стилів сучасної української літературної мови (4 год.)

Українська ділова мова і офіційно-діловий стиль української літературної мови. Функції офіційно-ділового стилю, його системно-структурні ознаки; загальні специфічні риси офіційно-ділового стилю, вторинні стильові риси; поняття системності офіційно-ділового стилю (взаємозв'язок мовних засобів, пов'язаних між собою певним функціональним значенням, для виконання ними єдиного комунікативного завдання, зумовленого екстралінгвальною основою). Жанри офіційно-ділового стилю: оглядово. Поняття документу як основного виду ділової мови. Види документів за ознаками класифікації та групами.

Змістовий модуль 2.

Мова дипломатичних документів

Вступ: Мова дипломатичних документів – необхідний аспект вивчення майбутніми дипломатами

ТЕМА 6. Поняття дипломатичної мови та дипломатичних документів. (13 год.)

Етимологія терміну «дипломатія». Поняття “дипломатичної мови”, „офіційної”, „робочої”, „міжнародної” мов, „дипломатичного документа”. Роль та місце дипломатичної мови та дипломатичних документів у міжнародних відносинах. Офіційні та робочі мови ООН. Мови конференцій. Мови переговорів. Принцип рівноправності мов. Мови ведення дипломатичної кореспонденції.

Підстави для прийняття спільного поняття “дипломатичні документи”. Дипломатичні документи в професійній діяльності дипломата. Дипломатичний підстиль офіційно-ділового стилю. Особливості формування дипломатичного підстилю. Жанрові різновиди дипломатичного підстилю, їх різноманіття.

Риси, притаманні дипломатичному мовленню. Функціонально-стилістичні особливості мови дипломатичних документів. Лексичні особливості дипломатичного підстилю офіційно-ділового стилю мовлення. Особливості термінологічної системи україномовних дипломатичних текстів. Вживання професіоналізмів в мові дипломатичних документів. Іншомовні запозичення. Насиченість термінологічної системи термінами іншомовного походження.

ТЕМА 7. Види дипломатичних документів. Дипломатичні документи в інформаційній діяльності у сфері зовнішньої політики (13 год.)

Дипломатичний документ як інструмент зовнішньополітичної діяльності держави. Класифікація дипломатичних документів. Вибір виду документа в конкретних випадках. Значення дипломатичних документів в інформаційній діяльності у сфері зовнішньої політики. Роль дипломатичних документів у функціонуванні інформаційно-аналітичних центрів (ІАЦ) та інформаційно-аналітичних служб Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Ради національної безпеки та оборони тощо.

Документи договірної характеру. Міжнародний договір, різновиди міжнародних договорів (договір, угода, пакт, конвенція, договір-угода, договір-закон, статут та ін.). Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969. Парафування міжнародного договору. Альтернат.

Документи інформативного характеру та їх різновиди. Довідково-інформаційні документи, що готуються закордонним дипломатичним представництвом: інформаційна довідка про країну перебування, довідка щодо стану двосторонніх відносин, біографічні довідки про політичних і державних діячів. Інформаційно-аналітичні дипломатичні документи. Огляд преси, прес-реліз, рецензія, відгук.

Документи дипломатичного листування як вид дипломатичних документів.

Дипломатичні документи в професійній діяльності дипломата. Відомі фахівці про вміння працювати з дипломатичними документами.

Функції, реалізовані в дипломатичних документах. Інформативна функція. Комунікативна функція. Функція впливу.

Дотримання правил та вимог дипломатичного протоколу при підготовці дипломатичних документів. Призначення і формальні (протокольні) ознаки окремих видів дипломатичних документів. Принцип паритетності (взаємності).

Структура дипломатичних документів.

ТЕМА 8. Роль та місце дипломатичного листування в дипломатії. Особисте листування в дипломатичній практиці (14 год.)

Поняття „дипломатичного листування”. Місце дипломатичного листування в зовнішньополітичній діяльності держави.

Документи дипломатичного листування. Класифікація документів дипломатичного листування.

Особиста (підписна) нота та її характеристика. Різновиди особистих нот. Нотний бланк. Колективна нота. Ідентична нота.

Вербальна нота, її характеристика. Різновиди вербальних нот. Циркулярна нота. Офіційна нота. Нотифікація. Обмін нотами.

Пам'ятна записка, її різновиди, практика складання. Аркуш паперу.

Меморандум. Різновиди меморандумів, особливості складання. Меморандум взаєморозуміння. Non Paper.

Приватний лист. Призначення приватних листів у дипломатичних та ділових відносинах.

Протокольні вимоги до документів дипломатичного листування.

Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування. Значення етикетних мовних формул. Неформальний поділ документів на такі, що містять або ні трафаретні формули ввічливості.

Форми та правила звертань в документах дипломатичного листування.

Односторонні та багатосторонні позиційні дипломатичні документи. Заява. Декларація.

Листівки в дипломатичному листуванні. Особисті послання, заяви глав держав, урядів міністрів закордонних справ, декларації, телеграми, звернення до парламентів, спільні заяви або комюніке, заяви для друку, тости, інші форми дипломатичного листування.

ТЕМА 9. Документи внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України (14 год.)

Роль та значення документів внутрішньовідомчого характеру в системі МЗС України. Вимоги до складання та оформлення документів внутрішньовідомчого характеру.

Реквізити документів.

Текст документа внутрішньовідомчого характеру. Змістові вимоги до тексту документа.

Внутрішньовідомча дипломатична кореспонденція. Службові листи, поняття службових листів, їх види. Реквізити службових листів. Види службових листів.

Службові, доповідні записки. Телефонограми, радіограми та факсимільні повідомлення.

Інформаційно-аналітична документація дипломатичних представництв. Вимоги до змісту інформаційно-аналітичних документів.

Види інформаційних документів, які готуються в закордонних представництвах України.

5. Рекомендована література

Змістовий модуль 1

Основна:

1. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови. – К., 1999.
2. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови. – К., 1978.
3. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови. – К., 2003.
4. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посiбник / Онуфрієнко Г.С. – К.: Центр навчальної лiтератури, 2006.
5. Пономарiв О.Д. Стилiстика сучасної української мови. – К., 1992.
6. Тертычный А.А. Жанры периодической печати. Учебное пособие. – М., 2000.
7. Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилiстика української лiтературної мови : Тести, завдання, вправи. Книга 1. / Л.І. Шевченко, Л.В. Шулінова. – Видання 3-є: доп. і перероб. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2012.
8. Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилiстика української лiтературної мови : Функціональна діагностика тексту. Книга 2. / Л.І. Шевченко, Л.В. Шулінова. – Видання 3-є: доп. і перероб. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2012.

Додаткова:

1. Азарова Л.Е. Термин как объект исследования лингвистики / Л.Е. Азарова // Вопросы филологии в школе и вузе. – Таганрог, 1999. – Ч. 2. – С. 3-5.
2. Бакулев Г.П. Массовая коммуникация. Западные теории и концепции / Г.П. Бакулев. – М. : Аспект-Пресс, 2005.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лiнгвістики. – Львів, 2003.
4. Блинова О.И. Термин и его мотивированность / Блинова О.И. // Терминология и культура речи. М.: Наука, 1981. – С. 28-37.
5. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / Відповід. Редактор Л.О.Пустовіт. – К., 1998.
6. Брандес М.П. Стилiстика немецкого языка / Брандес М.П. – М.: Высшая школа, 1983.
7. Будагов Р.А. Литературные языки и языковые стили. – М., 1967.
8. Вакуров В.Н. Стилiстика газетных жанров / В.Н. Вакуров, Н.Н. Кохтев, Г.Я. Соглганик и др. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1978.
9. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. – М., 1996.
10. Вейзе А.А. Реферирование текста / Вейзе А.А. – Минск, 1978.
11. Виноградов В.В. Проблемы русской стилистики – М., 1981.
12. Винокур Т.Г. Закономерности стилистического использования языковых единиц. – М., 1980.
13. Винокур Г.О. Язык литературы и литературный язык // Винокур Г.О. Филологические исследования. – М., 1990.
14. Гавранек Б. Задачи литературного языка и его культура // Пражский лингвистический кружок. – М., 1967.
15. Гвишиани Н.Б. Язык научного общения. Вопросы методологии / Гвишиани Н.Б. – М.: Издательство ЛКИ, 2008.
16. Гвоздева О.Л. Влияние структуры текста на его понимание // Язык, культура и социум в гуманитарной парадигме. – М., Тверь, 1999.
17. Дедюра Г. Експериментальне дослідження функціонування образних засобів у науковому тексті / Г. Дедюра // Мовознавство –2001. – № 4. – С. 53-60.
18. Демидова А.К. Пособие по русскому языку: Научный стиль. Оформление научной работы / Демидова А.К. – М., 1991.
19. Джеймс Лалл. Медіа, комунікації, культура. Глобальний підхід. Пер. з англ. / Дж. Лалл. – К. : К.І.С., 2002.

20. Дубичинский В.В. Теоретическая и практическая лексикография: Учебное пособие / Дубичинский В.В. – Вена-Харьков, 1998.
21. Жанри і стилі в історії української літературної мови. – К., 1989.
22. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури : [Словник-довідник] / В.В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2006.
23. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінця ХІХ – початку ХХ ст.). – К., 1970.
24. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту. – К.: Знання, 2008.
25. Зарицький М.С. Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник / Зарицький М.С. – К., 2004.
26. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навч. посіб. / В. Іванов / За наук. ред. В.В. Різуна — К. : Центр Вільної Преси, 2010.
27. Иениш Е.В. Библиографический поиск в научной работе / Иениш Е.В. – М.. 1982.
28. Интернациональные элементы в лексике и терминологии / Под. ред. В.В. Акуленко. – Х., 1980.
29. Коваль А.П. Науковий стиль сучасної літературної мови: структура наукового тексту / Коваль А.П. – К.: Видавництво Київського університету, 1970.
30. Ким М.Н. Жанры современной журналистики / Ким М.Н. – С,Пб.: Изд-во Михайлова В.А., 2004.
31. Ковалевська Т.Ю. Реклама та PR у масово-інформаційному просторі: [Монографія] / Т.Ю. Ковалевська, Н.В. Кондратенко та ін. – Л. : Астропринт, 2009.
32. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта: методологічні принципи написання дисертації: Посібник / Ковалів Ю.І. – К.: Твім інтер, 2009.
33. Кожина М.Н. Стилистика текста в коммуникативном аспекте / М.Н. Кожина. – Пермь, 1987.
34. Костомаров В.Г. Русский язык на газетной полосе. Некоторые особенности языка современной газетной публицистики / В.Г. Костомаров. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1971.
35. Кушнарченко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник / Н.М. Кушнарченко, В.К. Удалова. – К.: Знання, 2006.
36. Лисиченко Л.А. Лексико-семантична система української мови. – Х., 1997.
37. Літературна мова у просторі національної культури / Відп. ред. Л.І. Шевченко. – К., 2004.
38. Логический анализ языка. Язык и время / Под ред. Н.Д.Арутюновой. – М., 1997.
39. Майданова Л.М. Практическая стилистика жанров СМИ : учебное пособие / Л.М. Майданова, С.О. Калганова – Екатеринбург : Гуманитарный ун-т, 2006.
40. Масс-медиа и гражданское общество: [Монография] / Под ред. А. Холода, А. Лобанова, С. Михальчик и др. – Кривой Рог : Международный исследовательский центр «Человек: язык, культура, познание», 2008.
41. Мова і час: Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. – К., 1977.
42. Мова сучасної масово-політичної інформації. – К., 1979.
43. Павлюк Л.С. Знак. Символ. Міф у масовій комунікації : [Посібник] / Л.С. Павлюк. – Л. : ПАІС, 2006.
44. Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, Т.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Л., 1994.
45. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К., 1976.
46. Разинкина Н.М. О преломлении эмоциональных явлений в стиле научной прозы / Разинкина Н.М. // Особенности языка научной литературы. – М.: Наука, 1965. – С.38-52.
47. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006.
48. Сенкевич М.П. Стилистика научной речи и редактирование научных приведений / Сенкевич М.П. – М., 1984.
49. Слухай Н.В. Міфологічні джерела прагматикону текстів мас-медіа : [Навч. посіб.] / Н.В. Слухай. – Сімферополь, 2004.
50. Солганик Г.Я. Лексика газеты: Учеб. пособие. – М., 1981.
51. Солганик Г.Я. Стилистика текста. – М., 2001.
52. Солганик Г.Я. Толковый словарь: Язык газеты, радио, телевидения: Ок. 6000 слов и выражений / Г.Я. Солганик. – М. : Изд-во ЛСТ; Изд-во Лстрель, 2002.
53. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття: на матеріалі засобів масової інформації / О.А. Стишов. – 2-ге вид., перероб. – К. : Пугач, 2005.
54. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры: Опыт исследования. – М., 1997.
55. Сторубльов О.І. Підготовка рукописів до видання: Методичний посібник / О.І. Сторубльов, Л.М. Беседіна / За ред. В.В. Балабіна. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2007.
56. Сучасна українська літературна мова: Стилистика. – К., 1973.

57. Терешкина Р.К. К вопросу об авторской речевой индивидуальности в научных текстах / Терешкина Р.В. // Лингвостилистические особенности научного текста. – М.: Наука, 1981. – С.103 – 112.
58. Троянская Е.С. Полевая структура научного стиля и его жанровых разновидностей / Троянская Е.С. // Общие и частные проблемы функциональных стилей. – М.: Наука, 1986. – С.16-28.
59. Українська лінгвостилістика ХХ – початку ХХІ ст.: система понять і бібліографічні джерела / За ред. проф. С.Я.Єрмоленко. – К., 2007.
60. Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
61. Функциональные типы русской речи. – М., 1982.
62. Чемеркін С.Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. – К., 2009.
63. Шевченко Л.І. Інтелектуальна еволюція української літературної мови: теорія аналізу. – К., 2001.
64. Штернберт Л.Ф. Скоростное конспектирование / Штернберт Л.Ф. – М., 1988.
65. Шулінова Л.В. Жанрова диференціація наукового стилю сучасної української літературної мови / Шулінова Л.В. // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – 2005. – Випуск ХІ. – С. 79-84.
66. Язык массовой и межличностной коммуникации : кол. монография ; ред. Я. Н. Засурский, Н. И. Клушина, В. В. Славкин, Г. Я. Солганик. – М. : МедиаМир, 2007.
67. Язык современной публицистики / Сост. Г.Я. Солганик. – М., 2005.
68. Язык и стиль современных средств массовой информации : [межвуз. сб. науч. тр. Всерос. кофер., посв. 80-летию проф. Н.С. Валгиной] / Отв. ред. Т.В. Маркелова. – М. : МГУП, 2007.
69. Язык средств массовой информации / Под ред. М.Н. Володиной. – М., 2008.

Змістовий модуль 2

Основна:

1. Библик С. П., Михно І. Л. Універсальний довідник – практикум з ділових паперів. - К., 1999.
2. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації / Н. В. Ботвина. – К., 2002.
3. Вербич С. О. Спілкуйся українською : практичні поради з офіційного мовлення : навч. посіб. / Святослав Олексійович Вербич. – К. : МОН України, Київський інститут перекладачів, 2011.
4. Резніченко В.І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету. - К., 2003.
5. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики. - К, 2003.
6. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. - К., 2000.
7. Шинкаренко Т. І. Мова дипломатичних документів : навч. посіб. / Шинкаренко Т. І., Гуменюк А. Г., Ковтун О. Ю. – К., 2009.

Додаткова:

8. Афанасьєв І. А. Діловий етикет. – К., 2000.
9. Борунков А.Ф. Дипломатический протокол в России. – М., 1999.
10. Водозазька С. Лінгвістичні основи документознавства / Світлана Водозазька. – К., 2007.
11. Гінзбург М. Поліпшення якості нормативних документів – головний чинник зміцнення державного статусу української мови / М. Гінзбург, А. Ганжа // Вісник Нац. ун-ту "Львів.політ.". – 2004. – № 503. – С. 20–23.
12. Головач А. С. Зразки оформлення документів : для підприємств і громадян / А. С. Головач. – Донецьк : Стакер, 1997.
13. Глушицький С.В та ін. Сучасні ділові папери. К., 2001.
14. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби. – К., 1998.
15. Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посіб. / А. Н. Діденко. – К. : Либідь, 2000.
16. Зарицька І. М. Українське ділове мовлення. Практикум / І. М. Зарицька, І. О. Чикаліна ; за заг. ред. проф. А. П. Загнітка. – К., 1997.
17. Иссерлин Е.М. Лексика и фразеология современных дипломатических документов. – М., 1966.
18. Ковалев. А. Азбука дипломатии. – М., 1993.

19. Ковалевська Т. Ю. Основи ефективної комунікації / Т. Ю. Ковалевська, С. А. Бронікова. – Одеса, 2008.
20. Козоріз В. П. Загальне та кадрове діловодство: навч. посіб. / В. П. Козоріз, Н. І. Лаписька. – К. : МАУП, 2002.
21. Никольсон Г. Дипломатия. М, 1941.
22. Палеха Ю. І. Управлінське документування : навч. посібн. : у 2-х ч. Ч.1. Ведення загальної документації (зі зразками сучасних ділових паперів) / Ю. І. Палеха. – К. : Вид-во Європейського університету, 2001.
23. Попов В.И. Современная дипломатия. – М., 2000.
24. Сатоу Э. Руководство по дипломатической практике. – М., 1961.
25. Науменко Г. Структура дипломатичного документу. – Політика і час. – 1997, № 4.
26. Науменко Г. Нюанси дипломатичного спілкування. - Політика і час. – 1997, № 11.
27. Мацько О.М. Мовні формули в дипломатичних текстах сучасної української мови. К., 2001.
28. Молочков Ф.Ф. Дипломатический протокол и дипломатическая практика. – М., 1979.
29. Руденко Г.М. Україна дипломатична. – К., 1999.
30. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. - Київ, 2001
31. Вуд Дж., Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. – М.,
32. Паламар Л.М. та ін. Мова ділових паперів. К., 1996.
33. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики. – К. : Довіра, 2003.
34. Шевчук С. В. Ділове мовлення: Модульний курс: підручн. / С. В. Шевчук. – К. : Арій, 2009.
35. Шинкаренко Т.І. Вимоги до тексту та мови дипломатичних документів.// Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. Вип.30 (Частина I). – К., 2001.
36. Шинкаренко Т.І. Етикетні мовні формули в документах дипломатичного листування.//Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. Вип.34 (Частина I). – К., 2002.
37. Шинкаренко Т.І. Особливості термінологічної системи україномовних дипломатичних текстів.//Стратегії та методи навчання мови для спеціальних цілей. Науково-методичні матеріали 6-ї міжнародної конференції. м. Київ, 2003.